D Ô V O D O V Á S P R Á V A

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022 za účelom naplnenia niektorých záväzkov v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcich z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 109/2021 k Národnému programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, z Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2022 a z potreby vysporiadania sa s niektorými problémami v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcimi z aplikačnej praxe.

Cieľom návrhu zákona je vytvorenie legislatívneho rámca pre zabezpečenie lepšej informovanosti a zrozumiteľnosti poskytovaných informácií o budúcich dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému. V súčasnosti, aj napriek tomu, že informovanosť obyvateľov o ich budúcich dôchodkových nárokoch z II. a III. piliera je parciálne zabezpečená na primeranej úrovni, informovanosť o budúcich dôchodkových nárokoch z I. piliera nie je dostatočná. Zlepšiť informovanosť občanov o predpokladanej výške ich dôchodku prostredníctvom pravidelne zasielanej komplexnej informácie podľa vzoru švédskej „oranžovej obálky“ je záväzkom v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcim z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej na obdobie rokov 2021 – 2024 a Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2022. Snahou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky („ďalej len „ministerstvo“) je postupne integrovať dostupné informácie od všetkých poskytovateľov dôchodkového poistenia/sporenia a komunikovať tak jednotnú prognózu dôchodku. Zavedenie komplexnej informácie je prvým krokom k dosiahnutiu tohto cieľa, v ďalších rokoch bude potrebné smerovať aktivity k vytvoreniu aplikácie integrujúcej informácie z I. piliera ako aj informácie od správcov v II. a III. pilieri. V tejto súvislosti sa v článku II navrhuje novelizovať zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v článku III zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a to z dôvodu predĺženia obdobia na zasielanie každoročných výpisov z II. a III. piliera z konca januára, resp. februára, na koniec marca.

Cieľom návrhu zákona je tiež aktualizovanie Prílohy č. 4 upravujúcej percentuálnu mieru poklesu zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov na účely invalidity ako jednej z podmienok nároku na invalidný dôchodok a pre stanovenie výšky invalidného dôchodku. Záväzok aktualizovať túto prílohu vyplýva z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022, ako aj z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030. Spôsob realizácie úlohy spočíva v úprave percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri niektorých ochoreniach tak, aby presvedčivo na základe najnovších medicínskych poznatkov zodpovedala závažnosti poškodenia zdravia a zaradení nových druhov ochorení do prílohy č. 4 (v súlade s aktuálnymi medicínskymi poznatkami), čo bude mať pri niektorých ochoreniach vplyv na uznanie invalidity, resp. uznanie invalidity s vyššou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, a tým aj vplyv na nárok na invalidný dôchodok a jeho výšku. Na aktualizácii Prílohy č. 4 sa podieľala pracovná skupina zložená z posudkových lekárov sociálneho poistenia, ktorí upravovali jednotlivé položky v kapitolách

tak, aby odzrkadľovali najnovšie medicínske poznatky. Posudkoví lekári problematiku jednotlivých ochorení konzultovali s hlavnými odborníkmi Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a aj inými špecialistami z príslušných medicínskych odborov. Novela prílohy má prispieť aj k lepšej odbornej komunikácii medzi posudkovými lekármi a odbornými lekármi z iných medicínskych odborov, ktorých lekárske nálezy sú predkladané na posúdenie zdravotného stavu na účely invalidity.

Návrhom zákona sa tiež navrhuje zosúladiť ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci posudzovania nároku na dôchodok poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. V súvislosti s navrhovaným sa v záujme dodržania zásady rovnakého zaobchádzania navrhuje primerane upraviť spôsob výpočtu starobných, predčasných starobných a invalidných dôchodkov nad rámec ustálenej judikatúry.

Návrh zákona má pozitívne sociálne vplyvy a negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona nebude mať vplyv na podnikateľské prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, vplyv na životné prostredie, nebude mať vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Sledované vybrané vplyvy návrhu zákona podľa Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov sú zhodnotené v priloženej doložke vybraných vplyvov, ako aj v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy a v analýze sociálnych vplyvov.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zároveň je v súlade s právom Európskej únie.